

Kemikaalide jaemüük

Mürgistamine ja vastutus

Kemikaalide müüjale

Müügil olevad ohtlikud kemikaalid peavad olema õigesti märgistatud.

Kemikaalide õige märgistuse eest vastutavad tootja ja maaletoojad. Märgistuse olemasolu peavad jälgima ka kõik edasimüüjad.

Käesolev juhend on mõeldud abistama eeskätt poode, kes müüvad kemikaale laiatarbekaubana.

Siin tuuakse selgitusi kemikaalidele erinevate ohutunnuste omistamise põhimõtetest ja ohutunnuste tähendusest. Juhend käsitleb ka üldist teavet kemikaalide käitlemise nõuete, biotsiidide ja käitlemisnõuete mittetäitmise korral rakendatavate trahvide kohta.

Kui soovid rohkem teavet - külasta
Kemikaalide Teabekeskuse kodulehekülge: www.ktk.ee

KEMI materjalide alusel koostanud
Sotsiaalministeerium

Ohutunnused

Kemikaalid, mis on ohtlikud inimeste tervisele või keskkonnale, tuleb märgistada vastava ohutunnusega.

Kemikaalide märgistamisel kasutatakse järgmisi ohutunnuseid:

Ärritav

Kahjulik

Söövitav

Mürgine

Väga mürgine

Keskkonnaohtlik

Eriti tuleohtlik

Väga tuleohtlik

Oksüdeeriv

Plahvatusohtlik

Märgistuse nõuded

Ohtlike kemikaalide pakendil peab olema nõuetekohane märgistus. Märgistamise nõuded on esitatud sotsiaalministri 26.mai 2000.a määruses nr 37 "Ohtlike kemikaalide identifitseerimise, klassifitseerimise, pakendamise ja märgistamise kord".

Märgistus peab sisaldama järgmisi andmeid:

ohutunnus

riskilaused

ohutuslaused

kemikaali koostis

kogus

tootja või maaletaja kontaktandmed

Söövitav

Söövitav. Võimalik kantserogeen. Võimalik loote kahjustamise oht

Kahjulik veeorganismidele, võib avaldada pikaajalist veekeskonda kahjustavat toimet. Silma sattumisel loputada kohe rohke veega ja pöörduda arsti poole.

Kanda sobivat kaitseriietust, -kindaid ja silmade või näokaitset. Õnnetusjuhtumi või halva enesetunde korral pöörduda arsti poole (võimaluse korral näidata talle pakendit või etiketti)

Välgi keskkonnareostust. Loe läbi lisatud kemikaali ohutuskaart. Säilitada lukustatud kapis lastele kättesaamatult.

10% lämmastikhape
6% tiourea

500 ml

XXXXXX
YYYYYY
0123456

Mida on kindlasti vaja teada kemikaalide kohta

Lastekindel sulgur

peab raskendama lastel avada kemikaali pakendit.
Taaskasutatavale pakendile on vaja erinevaid kaitsemeetmeid.

Kombatav märgistus

on nägemispuuetega inimeste jaoks.
Kombatav märgistus on pakendil asuv kõrgendatud kolmnurga kuju.
Kolmnurk asub tavaliselt pakendi alumisel osal.
Aerosoolpakendil ja tuubidel võivad kolmnurgad olla väiksemad
ja asuda ka mujal, näiteks pihusti ava lähedal.

Segimineku vältimine

Et vältida ohtlike kemikaalide segiminekut toiduainetega, eriti laste
puhul, ei tohi kemikaali pakend sarnaneda toiduaine pakendile.

Säilitamine

Ohtlikke kemikaale tuleb hoida lastele kättesaamatult.

Kemikaali ohutuskaart

Ohtliku kemikaali kasutaja peab saama kemikaali edasimüüja
käest kemikaali ohutuskaardi enne kemikaali saamist või hiljemalt
koos kemikaaliga.
Kauplus, kes müüb ohtlikke kemikaale pakendis,
mis on ettenähtud laiatarbekaubana, antakse kemikaali
ohutuskaart tarbijale siis, kui viimane seda soovib.
Kemikaali ohutuskaarte ei pea kaupluses olema, tarbija võib
saada selle hiljem.
Kemikaali ohutuskaardi saab kauplus edasimüüja käest,
kelle käest sai ta ka kemikaali.

Ärritav

Ärritava kemikaali märgistuse kohta kehtib nõue:

- tekst peab olema eesti keeles.

Ärritav

Kahjulik

Kahjuliku kemikaali märgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles
- pakendil peab omama kombatav ohumärgistus
- pakend peab olema lastekindla sulguriga

kui kemikaali kohta kehtivad järgmised tingimused, tuleb need märgistusel esitada:

- riskilause "Allaneelamisel võib põhjustada kopsukahjustusi" või
- sisaldab metanooli 3 % või rohkem.

Söövitat

Söövitava kemikaali märgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles
- pakendil peab olema kombatav ohumärgistus
- pakend peab olema lastekindla sulguriga

Mürgine

Väga mürgine

Mürgise kemikaali märgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles
- pakendil peab olema kombatav ohumärgistus
- pakend peab olema lastekindla sulguriga

Kui kemikaalil on hoiatus
"Ainult professionaalseks kasutamiseks",
siis ei tohi kemikaali müüa eraisikutele

Kemikaali tuleb säilitada
kõrvalistele isikutele kättesaamatult.

Keskkonnaohtlik

Keskkonnaohtliku kemikaali märgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles.

Sama kehtib keskkonnaohtlikele kemikaalidele, millele ei ole omistatud ohutunnust, aga omavad riskilauseid
"Kahjulik veeorganismidele"
ja/või
"Võib avaldada pikaajalisit veekeskonda kahjustavat toimet".

Eriti tuleohtlik

Väga tuleohtlik

Kemikaal on eriti või väga tuleohtlik ja kergestisüttiv.
Võib plahvatada süütamisel.

Mürgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles.

Väga tuleohtlik

Eriti tuleohtlik

Plahvatusohtlik

Kemikaal on plahvatusohtlik ja teda tuleb käidelda ettevaatlikult.

Märgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles
- kohustuslik vähemalt ühe riskilause kasutamine (R2 või R3).

Oksüdeeriv

Kemikaal võib ebaõigel kasutamisel või kokkupuutel teiste ainetega plahvatada või süttida.

Mürgistuse kohta kehtivad nõuded:

- tekst peab olema eesti keeles
- kohustuslik vähemalt ühe riskilause kasutamine (R7, R8 või R9).

Biotsiidid

Biotsiid - üht või mitut toimeainet sisaldav kemikaal, mis on ette nähtud sihtorganismide hävitamiseks või nende arvukuse kontrolli all hoidmiseks, sihtorganismide tõrjeks või nende kahjustava toime ärahoidmiseks.

Biotsiidiseadus jõustub Eestis 2004.aastal. Biotsiidide kohta sätestatud nõuded arvestavad biotsiidiseaduse eelnõu teksti, mis on kooskõlas Euroopa Liidu biotsiididirektiiviga 98/8.

Enne biotsiidi turule toomist peab biotsiidi tunnustama Kemikaalide Teabekeskus.

Märgistamine

Tunnustatud biotsiidi märgistusel peab olema:

- Kemikaalide Teabekeskuse poolt antud registrinumber
- toote nimetus
- kasutajate kategooria
- biotsiidi turule tooja
- kogu tekst peab olema eesti keeles

Kasutajate kategooriad

Biotsiidid jagatakse kahte suurde liiki:

- ainult professionaalseks kasutamiseks
- laiatarbekaubana lubatud kasutada elanikkonnal

Jaotuse aluseks on biotsiidis kasutatavad toimeained.

Karistused nõuete rikkumise eest

Ohtlike kemikaalide arvestamise nõuete rikkumine

Ohtlike kemikaalide arvestamise nõuete rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 40 000 krooni.

Ohtlike kemikaalide käitlemis-, ohutus- või teavitamisnõuete rikkumine

Ohtlike kemikaalide käitlemis-, ohutus- või teavitamisnõuete rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.

Kemikaaliohutusega seotud väärtegude kohtuvälised menetlejad on:

- 1) Tehnilise Järelevalve Inspeksioon;
- 2) Päästeamet;
- 3) Tööinspeksioon;
- 4) Keskkonnainspeksioon;
- 5) Tarbijakaitseamet;
- 6) Tervisekaitseinspeksioon;
- 7) Tolliamet.